

Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Základní škola Řetová,
okres Ústí nad Orlicí**

Řetová 162, 561 41 Řetová

Identifikátor školy: 600 104 826

Termín konání inspekce: 13., 14. září a 6. říjen 2004

Čj.:	J1-1037/04-5126
Signatura:	oj5zy102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Řetová, okres Ústí nad Orlicí je od 1. července 2002 příspěvkovou organizací. Podle Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 12. listopadu 2002, čj. 27 941/02-21, sdružuje mateřskou školu (MŠ), základní školu (ZŠ), školní družinu a školní jídelnu.

Základní škola je neúplná, čtyřtřídní. První, druhý a třetí ročník jsou vyučovány samostatně, výuka žáků čtvrtého a pátého ročníku probíhá společně. Ve školním roce 2004/2005 navštěvuje školu 41 žák, z toho je 16 dojíždějících. Dopisem ze dne 15. března 2004 byla škole Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy udělena výjimka z počtu žáků. Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16847/96-2.

Odloučené pracoviště mateřské školy se nachází na adrese Řetová 48. Ke dni inspekce byly k docházce do mateřské školy zapsány 23 děti z obcí Řetová, Řetůvka, Sloupnice a Přívrat. Výchova a vzdělávání jsou realizovány dle vlastního Školního vzdělávacího programu, který vychází z Rámcového programu pro předškolní vzdělávání, čj. 14 132/01-22.

PŘEDMĚT INSPEKCE

- Personální podmínky v základní škole a v mateřské škole.
- Materiálně-technické podmínky v základní škole a v mateřské škole.
- Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech matematika, prvouka, přírodověda a vlastivěda v základní škole.
- Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v mateřské škole.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

V základní škole zajišťuje výchovně-vzdělávací proces ředitelka s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku v 1. – 5. ročníku a tři učitelky se středoškolským vzděláním. Od předešlé inspekce byl z hlediska kvalifikovanosti pedagogického sboru zaznamenán negativní posun. Za tři odborně i pedagogicky způsobilé vyučující, které odešly, se nepodařilo najít odpovídající náhradu.

V mateřské škole se dětem věnují dvě učitelky. Obě splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti a pracují na celý úvazek. Skladba úvazků plně pokrývá dobu provozu mateřské školy a umožňuje zařazovat individuální péči a práci se skupinami dětí.

Vzhledem k malé velikosti školy většinou pravomocí disponuje ředitelka. Část kompetencí, které se týkají provozu mateřské školy (tvorba školního vzdělávacího programu, péče o pomůcky, vedení pedagogické dokumentace apod.), delegovala na jednu z učitelek. Z předložených dokumentů (Organizační řád a pracovní náplně učitelek MŠ) nebylo zřejmé, zda se jedná o vedoucí pracovníci s odpovědností za úroveň výchovně-vzdělávací činnosti mateřské školy a s povinností řídit a kontrolovat její zaměstnance. K jejímu jmenování do funkce zástupkyně ředitelky pro MŠ došlo až v průběhu inspekce.

Všechny učitelky v základní škole jsou neustále v úzkém kontaktu, informace si navzájem předávají ústní formou. Obdobné to je i v mateřské škole. Systém předávání zpráv mezi ZŠ a MŠ není určen, probíhá spíše nahodile. Jediným poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada, která se schází na pravidelných čtvrtletních jednáních, z nichž jsou

pořizovány pečlivé zápisy. Mateřská škola samostatně pedagogické rady nerealizovala, společně se ZŠ nebyly plánovány. Metodické orgány ve škole ustaveny nejsou, pedagogické otázky jsou prodiskutovávány denně při osobních setkáních.

Nekvalifikované učitelky se mohou kdykoliv obrátit s žádostí o radu a pomoc na ředitelku. Ta ve školním roce 2003/2004 v rámci kontrolních aktivit uskutečnila v základní škole osm hospitací, z nichž vede písemné zápisy. Kontrolu činnosti mateřské školy provádí dle sdělení pravidelně, záznamy doloženy nebyly. Pověřená učitelka v MŠ realizovala v uvedeném období u své kolegyně dvě hospitace. Akce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků si ředitelka i vyučující vybírají v souladu se zvoleným vzdělávacím programem (semináře k výuce na 1. stupni základní školy, kursy počítačové gramotnosti apod.). Učitelky mateřské školy se dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v minulém roce nezúčastnily.

Systém kritérií pro hodnocení práce zaměstnanců je písemně vypracován. Jednotlivé body jsou pracovním známými. Splnění mimořádného úkolu nad rámec pracovních povinností je v rámci možností oceňováno finanční odměnou.

Personální podmínky jsou celkově dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola sídlí ve starší patrové budově obklopené velkou zahradou s hřištěm. Jedna třída je spolu s ředitelnou, sborovnou, školní družinou, školní jídelnou a toaletami umístěna v přízemí. Další tři učebny jsou v prvním patře společně s kabinetem, počítačovou pracovnou a sociálním zařízením. Třídy jsou světlé, prostorné, vybavené nábytkem přiměřeným velikosti žáků. Výzdobu učeben tvoří kromě výtvarných prací žáků i obrazový výukový materiál, jejich prostředí je vkusné, estetické, pro žáky podnětné.

Budova mateřské školy je jednopatrová a nachází se nedaleko ZŠ. V přízemí je šatna dětí a personálu, školní jídelna, tělocvična, přípravná jídelna a sociální zařízení pro děti. V prvním patře je třída a stabilní ložnice s kanceláří. Pro děti bylo vzhledem k bezpečnosti vybudováno další hygienické zařízení v mezipatře. Místnosti jsou zařízeny původním udržovaným nábytkem. Jeho rozmístění podél zdí nedává prostor pro vytváření hracích koutků nebo hry v soukromí. Velikost stolků a židlí odpovídá antropometrickým požadavkům. K mateřské škole náleží nově budovaná školní zahrada, která je vybavena kovovým nářadím, pískovištěm a malým zahradním domkem k uskladnění hraček. Umístění nářadí a pískoviště nechává minimální prostor pro volné pohybové vyžití dětí, zároveň omezuje učitelce přehled po celé ploše zahrady.

V základní škole žáci při vyučování pracovali s aktualizovanými učebnicemi a učebními texty, používali pracovní sešity. Pomůcky ve škole jsou staršího data výroby, nově byly zakoupeny některé nástěnné obrazy, mapy a didaktické soupravy pro výuku českého jazyka. Od předešlé inspekce přibylo ve škole dalších pět počítačů. Z audiovizuální techniky škola vlastní televizor, video, radiomagnetofon s CD přehrávačem.

Mateřská škola má potřebné množství hraček a stavebnic pro spontánní činnosti, pro didakticky cílené aktivity disponuje převážně původními, místy zastaralými pomůckami a samostatně připravovanými materiály k tematickým celkům. Dětská a odborná literatura je postupně inovovaná, vybavení tělocvičny je základní, včetně minimálního množství náčiní pro realizaci zdravotních cviků. Pro výtvarně-pracovní činnosti mají děti k dispozici obvyklé pomůcky, učitelky hojně využívají přírodního a odpadového materiálu. Při hudebně-pohybových aktivitách slouží jako doprovod elektrofonické varhany a rytmické nástroje. Pro denní využití nebyly k dispozici.

Materiálně-technické podmínky školy se ředitelka snaží v rámci finančních možností zlepšovat. Zásady rozvoje materiálního zabezpečení mateřské školy nejsou koncepčně specifikovány, spočívají v ústních dohodách mezi učitelkami MŠ a vedením ZŠ. Prostory základní školy slouží v době mimo výuku zájmové činnosti žáků v kroužku hry na flétnu, ve sportovním kroužku, počítačovém a turistickém kroužku.

Materiálně-technické podmínky jsou celkově dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ V ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Vzdělávací programy

Škola uplatňuje schválené učební dokumenty v plném rozsahu. Učební plán odpovídá rozvrhu hodin i reálné výuce. Probírané učivo korespondovalo s platnými učebními osnovami. Pedagogická dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání. Kontrolu naplňování učebních dokumentů provádí ředitelka školy při hospitační činnosti a při kontrole pedagogické dokumentace. Žádné nedostatky v této oblasti nebyly shledány.

Rozvrh hodin byl v souladu se stanovenými požadavky na denní hodinové dotace a korespondoval s učebními plány tříd. Z psychohygienického hlediska byl sestaven správně. Výuka začíná z důvodů návaznosti na brzký příjezd autobusů z okolních obcí v 7:40 hodin. Délka vyučovacích hodin i přestávek je dodržována dle příslušného právního předpisu. Školní řád je sepsán podrobně, přehledně. Ustanovení mají převážně restriktivní charakter. V jednom bodu jsou obsažena i práva žáků. Rodiče jsou informováni o aktuálním prospěchu a chování svých dětí a o dění ve škole pomocí žákovských knížek a notýsků nebo osobně při třídních schůzkách či individuálních návštěvách školy.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech matematika, prvouka, přírodověda a vlastivěda

Ve sledovaných předmětech probírané učivo navazovalo na předcházející témata. Hospitované hodiny měly většinou stanovené vhodné výukové cíle, korespondující s věkem a možnostmi žáků.

Absence odborné a pedagogické způsobilosti třech vyučujících neměla na úroveň výuky vliv. Chybějící kvalifikaci vyvažují iniciativou, elánem a zájmem o další vzdělávání. Všechny učitelky předkládaly žákům učivo věcně i odborně správně.

Při vyučování žáci většinou seděli ve standardně uspořádaných lavicích. Do vyučovacího procesu byly kromě učebnic a pracovních sešitů zapojeny kartičky s čísly, s příklady, dřevěné tyčinky pro počítání do pěti, mapy, ukázky koster živočichů, doplňující nakopírované materiály atd.

Vnitřní členění vyučovacích jednotek bylo účelné. Učitelky preferovaly frontální způsob výuky, většina iniciativy vycházela od nich. Nižší počet žáků v některých třídách umožňoval uplatnění individuálního přístupu. Sledované hodiny byly převážně pestré, s množstvím různých aktivit. Při vyvozování nových poznatků vyučující spolupracovaly se žáky, využívaly jejich vědomosti a zážitky. Procvičování a upevňování získaných znalostí věnovaly učitelky ve všech vyučovacích jednotkách dostatek času. Po zařazení samostatné práce většinou následovala zpětná vazba. Tempo výuky bylo přiměřené.

Žáci pracovali vesměs aktivně. Jejich zájem podněcovaly vyučující hrou, zajímavými úkoly, využitím praktických zkušeností, pochvalou a povzbuzením i oceněním za práci.

Vzájemná komunikace učitelek a žáků byla založena na vytvoření atmosféry důvěry a na akceptování předem dohodnutých pravidel. Vyučující většinou respektovaly osobnosti žáků, vytvářely prostor pro diskusi, rozvíjely slovní zásobu a vyjadřování žáků.

Hodnocení prováděly učitelky převážně slovně ihned po odpovědi či dokončení úkolu. Vesměs mělo charakter pozitivní motivace. Sebehodnocení žáků nebylo zařazeno v žádné hodině. V závěru vyučovacích jednotek chybělo celkové zhodnocení práce žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice, prvouce, přírodovědě a vlastivědě měly velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Ke zjišťování výsledků vzdělávání využívá ředitelka školy v 5. ročníku komerčně vydávané testy, jejichž výsledky spolu s vyučujícími vyhodnocuje. Zpětnou vazbu o úspěšnosti výuky jí poskytuje také umístění žáků v soutěžích a informace ze škol, ve kterých absolvují další ročníky povinné školní docházky.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy bylo velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Výchovně-vzdělávací program

Mateřská škola má zpracovaný vlastní Školní vzdělávací program s názvem „Jen si děti všimněte, co je krásy na světě“. Pedagogickým záměrem je vytvořit MŠ rodinného typu se zaměřením na tělesnou zdatnost, výchovu ke zdravému životnímu stylu a podporu samostatnosti a zdravého sebevědomí dětí. Cíle jsou v souladu s prioritami předškolního vzdělávání. Místy chybí logická provázanost témat se stanovenými cíli a prostředky realizace. Analýza programu a hodnocení spočívá spíše ve výčtu realizovaných činností. Kontrola plnění výchovně-vzdělávacího programu není prováděna. Povinná a fakultativní dokumentace je vedena.

Organizace výchovně-vzdělávací práce mateřské školy vyplývá ze školního vzdělávacího programu a režimu dne. Uspořádání činností vychází z podmínek MŠ, zohledňuje specifické potřeby dětí a dbá na dodržování psychohygieny. Jednotlivé aktivity mají vymezený dostatečně dlouhý časový prostor. Spontánní a řízené činnosti se prolínají a jsou z hlediska průběhu vyvážené. Odpolední program má dvě varianty. Pro děti, které nemají potřebu spánku, jsou plánovány náhradní aktivity.

Informace rodičům jsou předávány během každodenního kontaktu s učitelkami nebo při třídních schůzkách, anebo písemnou formou na nástěnných tabulích v šatnách, kde se seznamují zároveň s výsledky práce dětí a s obsahem výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávacích činností

Odborná a pedagogická způsobilost hospitované učitelky má na kvalitu výchovně-vzdělávací činnosti pozitivní dopad.

Řízené a spontánní činnosti

Široká nabídka hraček a stavebnic včetně jejich dostupnosti byla pro děti stimulem k realizaci různých námětových her. Učitelka ponechávala dětem dostatečný prostor pro jejich rozehrání

a věnovala zvýšenou péči adaptaci nově přijatých dětí. Průběh her byl klidný, děti vytvářely přirozené skupinky, jejich činnost byla smysluplná, nápaditá. Projevovaly zkušenosti, vzájemně živě komunikovaly, střídavě určovaly vývoj hry. Učitelka je sledovala, podporovala jejich sebedůvěru, vedla je k toleranci a vzájemné spolupráci. Její komunikace byla klidná, povzbuzující. Hry byly ukončeny na pokyn, s možností pokračovat po stolování.

Při plánování výchovně-vzdělávací práce se učitelky zaměřují především na řízené činnosti. Výběr podtémat vychází ze základních tematických celků, podmínek školy, aktuálního dění v přírodě a společnosti. Obsah sledovaných řízených činností (rozvoj poznávání, literární, pohybové, výtvarné) vycházel z předchozích zkušeností a zážitků dětí. Volba organizace, metod, forem práce nebo formulace otázek byla místy méně efektivní, a tím byla pozornost dětí kolísavá. Učitelka se snažila vzbudit jejich zájem změnou činností, statické sezení kompenzovala pohybem nebo manipulací s předmětem. Realizace dílčích cílů z rozvoje poznávání probíhaly i při pobytu venku, kde měly děti prostor k pozorování i dostatek příležitostí k řečovým projevům. Denně jsou zařazovány pohybové aktivity, jejich zaměření bylo převážně relaxační s prvky zdravotního cvičení. Děti tyto činnosti vítaly a velmi emocionálně prožívaly. Verbální projev učitelky byl klidný, ve vztahu k dětem vyvážený. Hodnocení dětí a jejich dílčích úspěchů bylo téměř vždy pozitivní a zařazované bezprostředně v průběhu činnosti.

Spontánní činnosti byly velmi dobré. Řízené činnosti byly velmi dobré.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Pohybové dovednosti, včetně jemné motoriky, odpovídají věku. Sebeobslužné dovednosti zvládaly děti dobře, učitelky dbaly na dodržování základních hygienických návyků.

Vzájemná komunikace mezi dětmi byla velmi dobrá, starší děti byly přiměřeně sebevědomé, byly schopny spolupracovat a přijímat přidělené role. Při rozhovoru s dospělými byly zdvořilé.

Při tvořivých činnostech projevovaly fantazii, myšlenkové operace, zkušenosti. Při pobytu venku byly patrné dobré znalosti o přírodě a blízkém okolí.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací činnosti bylo velmi dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 12. listopadu 2002, čj. 27 941/02-21
2. Udělení výjimky z počtu žáků pro ZŠ Řetová ze dne 15. března 2004
3. Třídní knihy 1. - 5. ročníku – šk. rok 2003/2004
4. Třídní knihy 1. - 5. ročníku – šk. rok 2004/2005
5. Třídní výkazy a katalogové listy žáků 1. - 5. ročníku - šk. rok 2004/2005
6. Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu ke 30. září 2004
7. Učební plán - šk. rok 2004/2005
8. Rozvrhy hodin tříd - šk. rok 2004/2005
9. Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek - šk. rok 2004/2005
10. Zápisy z pedagogických rad - šk. rok 2003/2004
11. Školní řád ze dne 1. září 2004

12. Organizační řád ZŠ Řetová ze dne 1. července 2002
13. Pracovní náplně zaměstnanců - šk. rok 2004/2005
14. Tematické plány učiva hospitovaných předmětů - šk. rok 2004/2005
15. Zápisy z hospitací - šk. rok 2003/2004
16. Kritéria pro přiznávání osobních příplatků - šk. rok 2004/2005
17. Přehled docházky dětí mateřské školy - září 2004
18. Evidenční listy pro děti v mateřské škole na školní rok 2004/2005
19. Rozhodnutí o přijetí dětí do mateřské školy na školní rok 2004/2005
20. Výjimka ze stanovení počtu dětí ve třídě mateřské školy ke dni 1. září 2004
21. Denní režim platný ve školním roce 2004/2005
22. Vnitřní řád mateřské školy s platností od 1. ledna 2003
23. Školní vzdělávací program mateřské školy platný od září 2002
24. Přehled výchovné práce MŠ - září 2004
25. Záznamy o dětech ze školního roku 2003/2004 a září 2004
26. Záznam hospitační činnosti učitelky za rok 2003/2004
27. Rozpis přímé výchovné práce učitelek mateřské školy na školní rok 2004/2005

ZÁVĚR

V základní škole splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pouze ředitelka školy. Ostatní tři vyučující jsou nekvalifikovaní. Na úroveň výchovně-vzdělávacího procesu neměl tento fakt negativní vliv. V mateřské škole jsou obě učitelky odborně i pedagogicky způsobilé. Část kompetencí souvisejících s chodem MŠ ředitelka delegovala na vybranou učitelku.

Prostory základní i mateřské školy jsou vybaveny většinou starším, opotřebovaným nábytkem. Pro výuku mají žáci ZŠ k dispozici platné učebnice. Z omezených finančních zdrojů byly zakoupeny některé nové didaktické pomůcky. V mateřské škole převládá letitý metodický materiál, množství nově zakoupeného je nepatrné.

Ve všech sledovaných hodinách v ZŠ byly plněny schválené učební dokumenty realizovaného vzdělávacího programu Základní škola. Vyučovací jednotky byly většinou promyšlené, pestré, efektivní. Uplatňoval se v nich frontální způsob výuky. Učitelky vedly žáky k samostatnosti, odpovědnosti, respektovaly jejich pracovní tempo a individuální potřeby. Žáci pracovali aktivně, projevovali svůj kladný vztah k výuce. Ve třídách vládla příjemná pracovní atmosféra. Hodnocení žáků prováděly učitelky dostatečně často, většinou formou pochvaly, povzbuzení, ocenění snahy.

Mateřská škola má vytvořený vlastní školní vzdělávací program. Průběh spontánních i řízených činností vycházel z potřeb a zájmů dětí předškolního věku, byly rozvíjeny jejich schopnosti a dovednosti, rozšiřovány poznatky a zkušenosti. Provedené organizační změny (spojení se základní školou) se projevily v evaluační činnosti školy, v posledním období chyběla kontrola i hodnocení průběhu a výsledků výchovy a vzdělávání, což přispělo k určité stagnaci úrovně MŠ od předešlé inspekce.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Mirka Machková	Mgr. Mirka Machková, v. r.
Členka týmu	Mgr. Hana Smolíková	Mgr. Hana Smolíková, v. r.

V Chrudimi dne 11. listopadu 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 25. listopadu 2004

Razítko

Ředitelka školy

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Ludmila Chaloupková	Mgr. Ludmila Chaloupková, v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucí inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Čáslavská 973, 537 02 Chrudim. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
KrÚ Pardubického kraje - OŠMS	2004-12-16	J1-1037/04-5126
Obecní úřad Řetová	2004-12-16	J1-1037/04-5126
Rada školy	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.